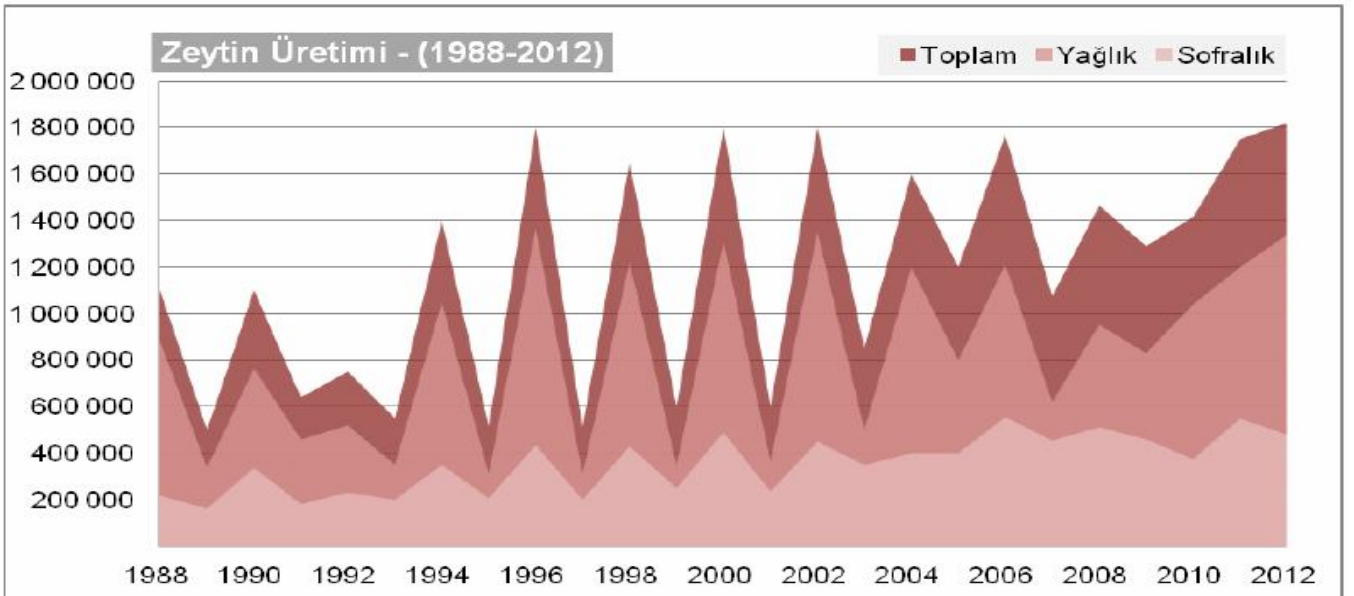
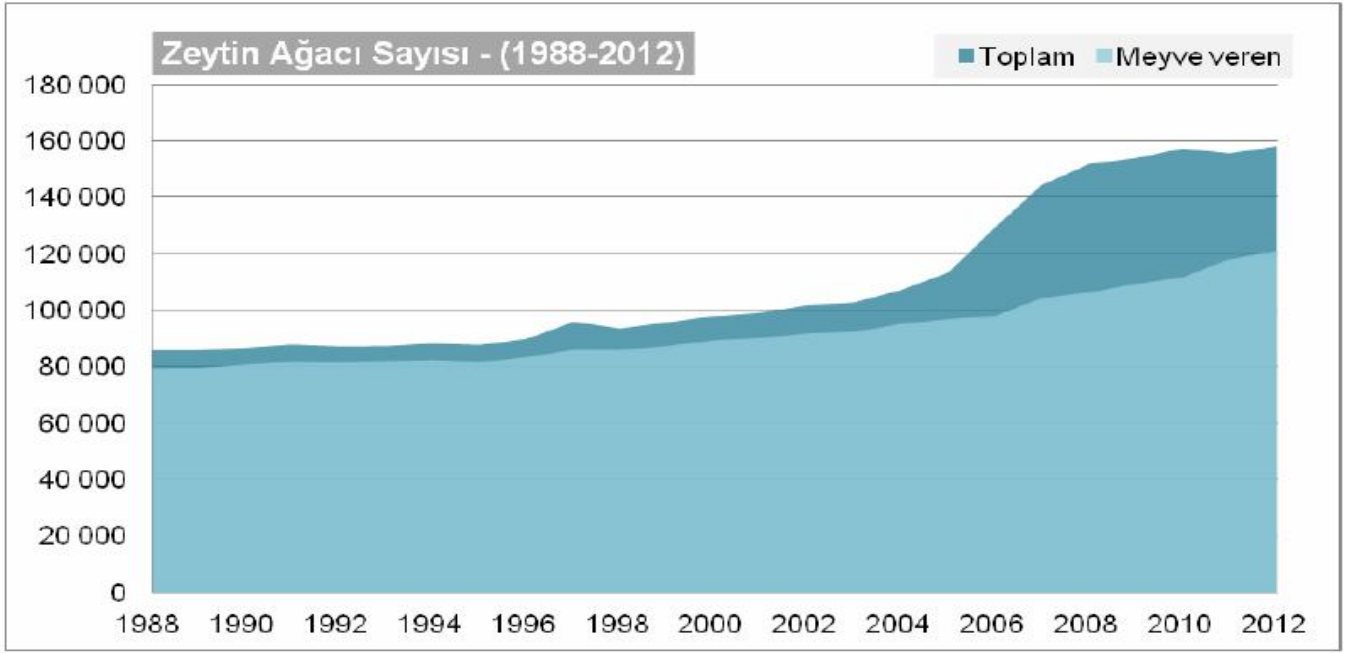

ZEYTİNYAĞI SEKTÖR RAPORU-2013

Türkiye’de Üretim

Zeytin ağacında periyodisiteden dolayı zeytin üretimi yıllara göre inişli çıkışlı bir grafik izlemekte ve üretime bağlı olarak bir yıl düşük (yok yılı) bir yıl yüksek (var yılı) ürün alınmaktadır. 1994/95 sezonuna kadar kuraklık ve don zararı gibi iklim etkilerinin yanı sıra ekonomik sebepler nedeniyle üretim düşük seyretmiştir. Ancak son yıllarda iklim koşullarının düzelmesi, yeni zeytin fidanlarının dikimi ve zeytin üretiminin özendirilmesi konusundaki çalışmaların da etkisiyle zeytin üretimi artış göstermiştir.

ZEYTİNYAĞI SEKTÖR RAPORU-2013

Yine de uygun bakım, hasat ve sulama tekniklerinin tam olarak uygulanamaması gibi sebeplerle var ve yok yılları arasındaki üretim farkı büyük olmaktadır. Zeytin üretimindeki olumlu gelişmelere paralel olarak son yıllarda zeytin sıkma tesislerinin modernleşmesi, kapasitelerinin artması ve modern rafine zeytinyağı işleme tesislerinin devreye girmesiyle birlikte zeytinyağı üretim miktarı ve kalitesinde de ilerleme kaydedilmiştir. 1995/96 sezonu öncesinde ortalama zeytinyağı üretimi 61 bin ton iken, bundan sonraki on iki sezonluk dönemde (1996/97–2007/08) iki katına çıkarak ortalama 120 bin tona ulaşmıştır. UZK (Uluslararası Zeytin Konseyi-International Olive Council -IOC)'nin, 2012/13 sezonunda Türkiye'nin zeytinyağı üretimi için tahmini 195 bin tondur. Toplam üretimdeki artış daha çok var yıllarındaki artışlardan kaynaklanmakta olup, üretimdeki bu eğilimin sürekli kılınması, var ve yok yıllarındaki makasın azaltılmasına bağlıdır.

Türkiye'nin Sezonlar İtibariyle Zeytinyağı Üretimi (1000 Ton)

2000/01	175
2001/02	65
2002/03	140
2003/04	79
2004/05	145
2005/06	112
2006/07	165
2007/08	72
2008/09	130
2009/10	147
2010/11*	160
2011/12*	191
2012/13**	195

Kaynak: International Olive Council – IOC : Gerçekleşme Tahmini **:
Sezon aralığı 1 Kasım-31 Ekim*

Türkiye'nin İhracatı

Türkiye'nin zeytinyağı ihracatı, yıldan yıla zeytin ve buna bağlı olarak zeytinyağı üretiminde meydana gelen dalgalanmalar sebebiyle keskin artış ve düşüşler göstermektedir. İşleme teknolojisi, pazarlama politikaları ve rakiplerimizin zeytinyağı üretimindeki yükseliş ve düşüşler de ihracatımızı etkileyen diğer önemli unsurlardır.

ZEYTİNYAĞI SEKTÖR RAPORU-2013

Türkiye'nin Ülkelere Göre Zeytinyağı İhracatı (Miktar: 1000 Ton , Değer: 1000 ABD Doları)

	2009		2010		2011		2012	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
ABD	8.208	25.087	3.879	12.042	1.379	5.081	5.936	17.047
Suudi Arabistan	2.769	9.197	2.325	7.995	2.601	9.154	4.138	13.385
Japonya	2.014	7.646	2.433	9.422	1.978	7.767	2.026	7.305
Çin	511	1.760	325	1.290	502	2.003	1.060	3.895
Irak	531	2.070	866	3.319	979	3.647	997	3.813
BAE	1.238	4.128	1.149	3.630	1.114	3.495	936	2.736
İran	356	1.127	223	833	673	3.055	882	2.611
Filipinler	430	1.817	419	1.640	322	1.435	390	1.561
Almanya	390	1.626	435	1.932	559	2.410	406	1.503
Azerbaycan	47	214	153	682	197	870	345	1.351
Güney Kore	624	1.815	400	1.322	688	1.861	484	1.331
Avustralya	1.077	3.660	852	2.905	224	740	435	1.302
Norveç	235	909	235	865	210	806	267	865
Singapur	229	818	198	723	205	822	177	585
Kazakistan	71	305	168	794	165	723	120	496
Rusya Federasyonu	513	1.851	298	1.316	156	667	122	486
TOPLAM (diğerleri dahil)	31.668	100.855	20.385	69.517	13.976	52.303	25.795	81.037

Kaynak: TÜİK

Türkiye net zeytinyağı ihracatçısı ülkeler arasında bulunmaktadır. En fazla zeytinyağı ihracatı 2004/05 sezonunda 93 bin ton karşılığı 291 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2005/06 sezonunda ise üretimde yok yılı yaşanması sebebiyle ihracat düşüş göstermesine rağmen, 206 milyon dolar ile yok sezonları arasındaki en büyük ihracat değerine ulaşıldığı görülmektedir. Takvim yılı olarak incelendiğinde ise ihracatın 2012 yılında 81 milyon dolar olduğu görülmektedir. Dünyada zeytinyağına yönelik talebin artması Türkiye için yeni ihraç pazarlarının ortaya çıkmasını sağlamış ve son yıllarda daha önce zeytinyağı ihracatı yapılmamış ülkeler Türkiye'ye yeni olanaklar sunmuştur. 2012 yılında 101 ülkeye zeytinyağı ihracatı yapılmıştır.

2012 yılı itibarıyla en fazla zeytinyağı ihracatı 17 milyon dolarla ABD'ye gerçekleştirilmiştir. Bu ülkeyi 13 milyon dolarla Suudi Arabistan ve 7,3 milyon dolarla Japonya izlemiştir. Bu üç ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatımızın % 45'ini oluşturmuştur.

ZEYTİNYAĞI SEKTÖR RAPORU-2013

AB'nin zeytinyağında uyguladığı yüksek gümrük vergileri, Türk zeytinyağının AB içinde, Almanya başta olmak üzere üretici olmayan ülkelerde pazarlanmasını da kısıtlamaktadır. Uluslararası Zeytin Konseyinin tanıtım programları için hedef ülkeler arasında yer alan Çin, Hindistan ve Rusya Federasyonu Türk zeytinyağının da hedef pazarları arasında yer almaktadır. Bunların yanı sıra son yıllarda helal gıdanın ön plana çıktığı özellikle Malezya ve Endonezya gibi ülkeler de ihracatımız açısından potansiyel arz etmektedir.

DÜNYA TİCARETİ

Zeytin üretiminin Akdeniz ve benzeri iklime sahip olan ülkelerde gerçekleşmesi, zeytinyağı ihracatında sınırlı sayıda ülkenin söz sahibi olmasına neden olmaktadır.

Dünya İhracatı

Dünya zeytinyağı ihracatının yaklaşık %93'ü toplam sekiz ülke tarafından gerçekleştirilmektedir. Dünyada zeytinyağı talebinin yıldan yıla yükselmesi bu ülkelerin zeytinyağı ticaretindeki önemini daha da artırmaktadır. Avrupa Birliği zeytinyağı üretiminde kendi kendine yeter durumda olduğu kadar zeytinyağı ticaretinde de söz sahibidir.

Etkili promosyon kampanyaları ile birlikte, AB'nin Ortak Tarım Politikası çerçevesinde sağladığı destekler üretici ülkelerin bu konuma gelmelerinde önemli katkıda bulunmuştur. AB ülkeleri, topluluk içi ticaret hariç olmak üzere, dünya zeytinyağı ihracatının %66'sını gerçekleştirmektedir. 2011/12 sezonunda İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan'ın AB dışına ihracatlarının sırasıyla 160 bin ton, 225 bin ton, 43 bin ton ve 14 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Aynı dönemde UZK verilerine göre Tunus'un ihracatı 140 bin ton, Türkiye'nin ihracatı ise 20 bin ton olarak tahmin edilmektedir. Öte yandan AB içi ticaret de dahil edildiğinde dünya zeytinyağı ihracatındaki %46'lık payıyla (Trademap) en büyük ihracatçı ülkenin İspanya olduğu görülmektedir. Ancak İspanya'nın ihracatının % 42'si İtalya'ya yapılmaktadır.

Ülkeler İtibariyle Dünya Zeytinyağı İhracatı (1000 Ton)

Ülkeler	2007/08	2008/09	2009/10*	2010/11	2011/12**
AB Ülkeleri (AB içi hariç)	357	376	444	481	509
Tunus	130	142	97	108	140
Türkiye	15	25	30	12	20
Suriye	20	15	18	23	25
Fas	2	3	21	30	11
Arjantin	19	14	19	12	23
Avustralya	4	7	8	6	7
Şili	2	2	3	6	11
Dünya	563	609	653	695	767

Kaynak: International Olive Council - IOC

* : Gerçekleşme Tahmini, **: Tahmin

ZEYTİNYAĞI SEKTÖR RAPORU-2013

Dünya İthalatı

Zeytinyağı üreticisi AB ülkeleri, dünya zeytinyağı üretim ve ihracatından aldığı pay kadar zeytinyağı ithalatından da önemli oranda pay almaktadır. Bu durum özellikle İtalya'nın işleyip paketleyerek ihraç etmek üzere AB dışı üretici ülkelerden de dökme zeytinyağı ithal etmesinden kaynaklanmaktadır. 2011/12 sezonunda AB'nin topluluk dışı ülkelerden ithalatı bir önceki sezona göre % 6 artarak 87 bin tona yükselmiş, bu miktarın % 87'sini İtalya, % 7'sini de İspanya gerçekleştirmiştir.

Ülkeler İtibariyle Dünya Zeytinyağı İthalatı (1000 Ton)

Ülkeler	2007/08	2008/09	2009/10*	2010/11	2011/12**
AB Ülkeleri (AB içi hariç)	162	96	78	82	87
ABD	245	255	258	275	294
Brezilya	40	42	51	61	68
Kanada	29	30	37	40	38
Japonya	29	30	41	35	42
Avustralya	27	29	35	32	31
Çin	10	12	18	29	40
Rusya Federasyonu	17	15	22	21	24
İsrail	12	8	13	7	6
Meksika	10	10	9	10	11
Dünya	636	601	652	704	744

Kaynak: International Olive Council - IOC

* : Gerçekleşme Tahmini, **: Tahmin

Son yıllarda dünyada zeytinyağı tüketiminin artmasıyla birlikte başta ABD, Brezilya, Kanada ve Japonya olmak üzere birçok ülkenin ithalatının da yükseldiği görülmektedir. Özellikle ABD son yıllarda gerçekleştirdiği 294 bin ton'a yaklaşan ithalatı ile dünyada önemli bir yere sahip olmuştur. Tüketiciler arasında giderek artan sağlık bilinci ve doğal yollarla üretilmiş olan gıdalara talep nedeniyle, dünya ticaretinde zeytinyağının öneminin daha da artması beklenmektedir. Artan gelir düzeyi ve yükselen hayat standartları zeytinyağı için yeni pazarların oluşmasına yol açacaktır.

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı